

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภทสหศึกษาในภาคกลางของประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้คือ เพื่อสำรวจลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภทสหศึกษาในภาคกลางและประเมินความสำคัญของลักษณะเหล่านั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังต้องการทราบว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชายโดยทั่วไปต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่มีลักษณะต่างกันหรือไม่ และถ้านักเรียนมีปัญหาเฉพาะอย่าง นักเรียนจะต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงลงได้อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนักเรียนชายและหญิงซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้น ม.ศ. 1 - ม.ศ.5 ปีการศึกษา 2518 ในโรงเรียนต่อไปนี้ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม โรงเรียนบางกะปิ โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม และโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จำนวนนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย 534 คน นักเรียนหญิง 561 คน รวมทั้งหมด 1,095 คน คิดเป็นร้อยละ 7.84 ของนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนที่กล่าวมาแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล 2 แบบ คือ

1. แบบสอบถามปลายเปิด

ให้นักเรียนเขียนลักษณะที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวควรมี 10 ลักษณะ จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่ได้จากแบบสอบถามนี้ไปสร้างแบบสอบถามฉบับ

สมบูรณ์ต่อไป

2. แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

แบบสอบถามนี้ใช้ในการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ส่วนประกอบสำคัญของแบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน ตอนแรกประกอบด้วยข้อความซึ่งอธิบายถึงลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว 7 คู่ แต่ละคู่จะเกี่ยวกับลักษณะต่อไปนี้ของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว คือเพศ วัย - อายุ การเก็บความลับ การแต่งกาย ลักษณะเกี่ยวกับอารมณ์ - ความรู้ การให้นักเรียนเข้าพบ และวิธีการให้คำปรึกษาแนะแนว นอกจากนี้ในแต่ละคู่จะมีมาตราประเมินค่าแบบ 5 ช่วง กำกับอยู่ทุกคู่เพื่อให้นักเรียนประเมินน้ำหนักความสำคัญของลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่เขาเลือก สำหรับแบบสอบถามตอนที่สอง ประกอบด้วยข้อความอธิบายลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว 7 คู่เหมือนตอนแรก ยกเว้นมาตราประเมินค่า แต่มีสถานการณ์ปัญหาให้นักเรียนพิจารณาประกอบการเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว สถานการณ์ปัญหาได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับทักษะและนิสัยในการเรียน ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นภายนอกครอบครัว ปัญหาส่วนตัวไม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการเลือกอาชีพ

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ความแตกต่างในการเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวในแต่ละคู่ โดยใช้ไคสแควร์ ส่วนน้ำหนักความสำคัญของลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนเลือกวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานการณ์ทั่วไป

โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการผู้ให้คำปรึกษาที่มีลักษณะต่อไปนี้

1. เป็นคนที่นักเรียนเข้าพบได้ง่ายและพบได้ตลอดเวลา
2. เป็นคนที่ใช้วิธีรับฟัง ช่วยนักเรียนให้รู้จักคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตัวของ

นักเรียนเอง

3. เป็นเพศหญิง
4. เป็นคนที่แต่งกายเรียบร้อยอยู่เสมอ
5. เป็นคนที่มีลักษณะ มีเหตุผล มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด ทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสติ ความขังคึก
6. เป็นคนที่เก็บปัญหาของนักเรียนไว้เป็นความลับอย่างยิ่ง
7. เป็นผู้ใหญ่ อายุเกิน 30 ปี

ความสำคัญของลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนต้องการในสถานการณืทั่วไป

ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนต้องการสามารถจัดอันดับความสำคัญได้ดังต่อไปนี้

อันดับ 1 ลักษณะเกี่ยวกับอารมณ์ (ใจดี มีเมตตา มีท่าทีที่เป็นมิตร ยอมรับนักเรียน) ลักษณะเกี่ยวกับความรู้ (มีเหตุผล มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด ทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ)

อันดับ 2 ลักษณะเกี่ยวกับการเก็บปัญหาของนักเรียนไว้เป็นความลับ

อันดับ 3 ลักษณะเกี่ยวกับวิธีการให้คำปรึกษาแนะแนว

อันดับ 4 ลักษณะเกี่ยวกับการให้นักเรียนเข้าพบ

อันดับ 5 วัย - อายุของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว

อันดับ 6 เพศของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว

อันดับ 7 ลักษณะเกี่ยวกับการแต่งกายของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว

ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนชายและหญิง

โดยทั่วไป นักเรียนหญิงและชาย ต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเหมือนกัน ยกเว้นเกี่ยวกับเพศของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ซึ่งปรากฏว่านักเรียนทั้งชายและหญิงต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเพศเดียวกับตัวเอง นักเรียนหญิงต้องการคนที่เก็บความลับมากกว่านักเรียนชาย

ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ของนักเรียนในสถานการณืปัญหาต่าง ๆ

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่าสถานการณืปัญหามีผลต่อการเลือกลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวมากที่สุดเกี่ยวกับ ลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการในทุก ๆ

สถานการณ์ คือ

1. เป็นคนที่นักเรียนเข้าพบได้ง่ายและพบได้ตลอดเวลา
2. เป็นคนที่ใช้ชีวิต รับฟัง ช่วยนักเรียนให้รู้จักคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตัวของ

นักเรียนเอง

3. เป็นผู้ใหญ่ อายุเกิน 30 ปี

ส่วนลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนต้องการในเกือบทุกสถานการณ์ได้แก่การ
 แต่งกายเรียบร้อยอยู่เสมอ ยกเว้นสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาต่อและอาชีพที่ไม่มี
 การเลือกลักษณะนี้ให้เฉพาะเจาะจงลงไป

สำหรับลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนต้องการแตกต่างกันไปตามสถานการณ์
 ต่าง ๆ คือ

ลักษณะที่ 1 เพศของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวในสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา
 และอาชีพ (ปัญหาทักษะและนิสัยในการเรียน ปัญหาการศึกษาต่อและการเลือกอาชีพ)
 นักเรียนจะไม่เลือกเฉพาะลงไปว่าต้องการเพศใด ส่วนในสถานการณ์ทั่วไปและสถานการณ์
 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัวและสังคม (ปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ปัญหาความ
 สัมพันธ์กับบุคคลอื่นภายนอกครอบครัว และปัญหาส่วนตัวไม่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง
 บุคคล) นักเรียนจะเลือกเฉพาะลงไปว่าต้องการเพศหญิง

ลักษณะที่ 3 การเก็บปัญหาของนักเรียนไว้เป็นความลับในสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการ
 การศึกษาและอาชีพ นักเรียนจะไม่ค่อยเน้นเรื่องการเก็บความลับ แต่ถ้าปัญหาเกี่ยวกับ
 ส่วนตัวและสังคม แม้แต่สถานการณ์ทั่วไปนักเรียนจะต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่เก็บปัญหา
 ของนักเรียนไว้เป็นความลับอย่างยิ่ง

ลักษณะที่ 5 ลักษณะเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้ ของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวในสถานการณ์
 ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพนักเรียนจะต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่มีลักษณะเกี่ยวกับ
 ความรู้ (มีเหตุผล มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด ทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถ้า
 นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับส่วนตัวและสังคม นักเรียนจะต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่มีลักษณะ
 เกี่ยวกับอารมณ์ (ใจดี มีเมตตา มีท่าทีที่เป็นมิตร มีสติความยังคิด)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการวิจัย

ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่คัดเลือกมาศึกษาครั้งนี้มี 7 ลักษณะสำคัญ คือ

ลักษณะที่ 1 เพศของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า โดยทั่วไปแล้วนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเพศหญิง ถ้าหากนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว - สังคม นักเรียนส่วนใหญ่ยังต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเพศหญิง แต่ถ้านักเรียนมีปัญหากับเรื่องการศึกษา - อาชีพ นักเรียนต้องการทั้ง 2 เพศ ในจำนวนนี้ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ถ้าพิจารณาความต้องการของนักเรียนชาย - หญิง โดยทั่วไปแล้ว จะพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ต้องการผู้ให้คำปรึกษาเพศเดียวกับตัวเอง จากผลการวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวในโรงเรียนมัธยมแบบประสมควรมีทั้ง 2 เพศ ไม่ควรมีเพศใดเพศหนึ่งเพียงเพศเดียว เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

ลักษณะที่ 2 วัย - อายุ ของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่เป็นผู้ใหญ่อายุเกิน 30 ปี ทุกสถานการณ์ ดังนั้นผู้ที่จะได้รับคัดเลือกให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ควรจะเป็นผู้ใหญ่ อายุเลย 30 ปีมากกว่าคนหนุ่มสาวที่เพิ่งสำเร็จใหม่ ยิ่งถ้าเป็นผู้ผ่านการสอนหรือการให้คำปรึกษาแนะแนวมามาก จะช่วยให้การให้คำปรึกษาแนะแนวประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

ลักษณะที่ 3 การแก้ปัญหาของนักเรียนไว้เป็นความลับ เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าในสถานการณ์ทั่วไปและสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว - สังคม นักเรียนไม่ต้องการให้เปิดเผยปัญหาของตน แต่ถ้าเป็นสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาและอาชีพ นักเรียนไม่ค่อยกังวลเรื่องการเก็บความลับ และมีนักเรียนอีกจำนวนไม่น้อยที่ต้องการให้นำปัญหาของเขาไปปรึกษามุคคนอื่น เช่น คณะครู บิดา - มารดา ฯลฯ เพื่อหาทางแก้ไข ดังนั้นการที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวจะนำปัญหาของนักเรียนไปปรึกษากับใคร ต้องพิจารณาให้ดี ถ้าเป็นปัญหาเกี่ยวกับส่วนตัวมาก ๆ และไม่สามารถแก้ปัญหานั้นโดยลำพังระหว่างผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวกับนักเรียนที่มารับบริการได้ ก่อนที่จะนำไปปรึกษามุคคนอื่นควรได้รับการยินยอมจากนักเรียนเสียก่อน เพื่อเป็นการ

รักษาสัมพันธภาพและความไว้วางใจระหว่างผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวกับนักเรียนที่มารับบริการ

ลักษณะที่ 4 การแต่งกายของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว โดยทั่วไปแล้วนักเรียนเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยสำคัญต่อการให้คำปรึกษาแนะแนวนัก เพราะเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวเอง แต่อย่างไรก็ตาม นักเรียนก็ยังต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่แต่งกายเรียบร้อยอยู่เสมอ ในแทบทุกสถานการณ์ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่เรียบร้อยเสมอ เพื่อว่าจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นທີ່เลื่อมใสศรัทธาของนักเรียน

ลักษณะที่ 5 ลักษณะเกี่ยวกับอารมณ์ (ใจดี มีเมตตา มีท่าทีที่เป็นมิตร และยอมรับนักเรียน) ลักษณะเกี่ยวกับความรู้ (มีเหตุผล มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด ทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีสติความยั้งคิด) ลักษณะในข้อนี้ นักเรียนเห็นว่ามีสำคัญต่อการเข้าไปรับคำปรึกษาแนะแนวของเขามากกว่าลักษณะใด ๆ แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนที่มีความต้องการลักษณะดังกล่าวต่างกันไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ กล่าวคือ

ใน สถานการณ์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัว - สังคม นักเรียนจะต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่มีลักษณะเกี่ยวกับอารมณ์มากกว่าความรู้ ถ้าเป็นสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา - อาชีพ นักเรียนจะต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่มีลักษณะเกี่ยวกับความรู้มากกว่าอารมณ์ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวควรมีทั้งลักษณะเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้ เพื่อว่าจะได้เลือกแสดงออกได้เหมาะสมกับสถานการณ์

ลักษณะที่ 6 การให้นักเรียนเข้าพบ ผลจากการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่นักเรียนเข้าพบได้ง่ายและพบได้ตลอดเวลาในทุก ๆ สถานการณ์ ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวจึงไม่ควรวางระเบียบในการให้นักเรียนเข้าพบไว้ตามตัวเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นกันเองกับนักเรียน และจะทำให้นักเรียนไม่ยากไปใช้บริการแนะแนว

ลักษณะที่ 7 วิธีการให้คำปรึกษา จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้ใช้วิธีรับฟัง ช่วยนักเรียนให้รู้จักคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตัวของนักเรียนเอง ไม่ว่าจะ มีปัญหาใด ๆ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ควรรับฟัง ให้แนะแนวทาง และกระตุ้นให้นักเรียนคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาด้วยตัวเขาเอง มากกว่า

การให้คำแนะนำโดยตรง เพราะจะช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าเขามีอิสระ และเป็นตัวของตัวเอง ในการแก้ปัญหาของเขามากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้จำกัดอยู่เฉพาะนักเรียนโรงเรียนมัธยมแบบผสมประเภท สหศึกษาในภาคกลางเท่านั้น ดังนั้น ควรทำการวิจัยในเรื่องนี้ซ้ำอีก แต่เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษา และภูมิภาคให้ต่างออกไป

2. การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชาย-หญิง ในสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้ ควรศึกษาแยกตามระดับชั้น (ม.ศ.ต้น - ม.ศ.ปลาย) ด้วย ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการวิจัยครั้งนี้มากขึ้น

3. ควรพยายามจัดนักเรียนให้เข้าพบกับผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวตามที่นักเรียน ต้องการ และศึกษาผลการให้คำปรึกษา จะช่วยให้ทราบว่าลักษณะผู้ให้คำปรึกษาแนะแนว มีผลต่อการให้คำปรึกษา หรือไม่ เพียงไร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย